

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 9/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä huhtikuuta 2005 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä (HE 31/2005 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslaki-valiokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 18/2005 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Ulla Taskinen, opetusministeriö
- opetusneuvos Kalevi Pohjala, Opetushallitus
- puheenjohtaja Aatos Lahtinen, ylioppilastutkintolautakunta
- erityisasiantuntija Olavi Arra, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- erityisasiantuntija Lieselotte Eskelinen, Suomen Kuntaliitto
- puheenjohtaja Joonas Turunen, Suomen Lukiolaisten Liitto ry
- varapuheenjohtaja Eira Kasper, Suomen Rehtorit ry.

Lisäksi valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon Kuurojen Liitto ry:ltä ja Suomen Ammattiin Opiskelevien Keskusliitto SAKKI ry:ltä.

HALLITUKSEN ESITYS

Ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön saattamiseksi perustuslain mukaiseksi ehdotetaan säädettäväksi laki ylioppilastutkinnon järjestämisestä. Uusi laki sisältäisi perusluontoiset

säännökset tutkinnon järjestämisestä sekä tutkintoon ja kokeisiin osallistuvien oikeusasemasta ja oikeusturvasta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksen-

mukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on saattaa ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön säädöstaso nykyisen perustuslain mukaiseksi. Lakiehdotukseen ei sisälly tutkintoa eikä tutkinon suorittamista koskevia uudistuksia.

Valiokunta pitää hyvänä sitä, että rehtorin kokonaisvastuu ylioppilastutkinnon ja kokeiden järjestämisestä kirjataan lakiin. Opiskelijan omaa vastuuta opintojen suorittamisessa korostavat lukion opetussuunnitelman perusteet ja luokattoman lukion työkäytännöt.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että kaikki ylioppilastutkintoa koskevat säännökset tulisi sisällyttää lukiolakiin. Valiokunta hyväksyy hallituksen esittämän siitä, että lukiolaissa on osa ylioppilastutkintoa koskevia säädöksiä ja nyt ehdotetaan omaa lakia ylioppilastutkinnon järjestämisestä. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä seurata sitä, onko järjestelmä tarkoituksenmukainen ja riittävän selkeä.

Yksityiskohtaiset perustelut

Hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus (1. lakiehdotus)

4 §. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, että lakiehdotuksessa ei ole nimenomaista säännöstä rehtorin toimivallasta evätä kokelaan osallistumisoikeus. Sen vuoksi sivistysvaliokunta ehdottaa 4 §:ään lisättäväksi uuden 2 momentin. Tällöin 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momenteiksi.

6 §. Viittomakieltä käyttävien (viittomakielisten) opiskelijoiden aseman turvaamiseksi valiokunta ehdottaa, että ylioppilastutkinnon äidinkielen kokeessa otetaan huomioon viittomakieltä äidinkielenä tai ensikielenä käyttävät, jotka kirjoittavat suomen tai ruotsin toisena kielenä. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa muutosta 6 §:n 1 momenttiin.

15 §. Valiokunta ehdottaa täsmennystä 1 momentin muutoksenhakua koskevaan sanamuotoon.

Valiokunnan uusi lakiehdotus (2. lakiehdotus)

Hallituksen esitykseen ei sisälly lukiolain muutosta, joka ilmaisisi, että ylioppilastutkinnon järjestämisestä säädetään erillisellä lailla. Ylioppilastutkintoa koskevissa lukiolain 18 ja 18 a §:ssä viitataan vain asetukseen ja ylioppilastutkintolautakunnan oikeuteen antaa määräyksiä ylioppilastutkinnon järjestämisestä. Valiokunta kuitenkin katsoo, että lukiolaissa tulee viitata myös nyt säädettävään ylioppilastutkintoa koskevaan lakiin. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lakiehdotuksen lukiolain 18 §:n muuttamisesta, joka sisältää viittauksen nyt käsiteltävänä olevaan lakiin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin muuttamattomana paitsi 4, 6 ja 15 § muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että hyväksytään uusi 2. lakiehdotus (Valiokunnan uusi lakiehdotus).

Valiokunnan muutosehdotukset

1. lakiehdotus

4 §

Edellytykset osallistua kokeisiin

(1 mom. kuten HE)

Rehtorin tehtävänä on tutkia, täyttääkö kokeilas kokeisiin osallistumiselle säädetyt edellytykset.

(3 ja 4 mom. kuten HE:n 2 ja 3 mom.)

6 §

Ylioppilastutkinnon suorittaminen

Ylioppilastutkintoon voi kuulua vain yksi koe samassa oppiaineessa. Äidinkielen koe voi olla oppimäärään suomi tai ruotsi toisena kielenä perustuva koe, jos kokelaan oma äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame *tai jos kokelas on viittomakieltä äidinkielenään tai ensikielenään käyttävä*. Toisen kotimaisen kielen kokeena voi suorittaa ruotsin tai suomen kielen oppimäärään perustuvan kokeen sijasta ruotsin- tai suomenkielille kokelaille tarkoitetun äidinkielen kokeen kyseisessä kielessä.

(2—4 mom. kuten HE)

15 §

Muutoksenhaku rehtorin päätökseen

Lukion rehtorin päätökseen, jolla (*poist.*) rehtori on (*poist.*) evännyt osallistumisoikeuden ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen *saa* kirjallisesti hakea oikaisua lääninhallitukselta. Lääninhallituksen päätökseen tässä momentissa tarkoitettussa asiassa haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

(2—4 mom. kuten HE)

Valiokunnan uusi lakiehdotus

2.

Laki***lukiolain 18 §:n muuttamisesta***

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lukiolain (629/1998) 18 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 766/2004, seuraavasti:

18 §

Ylioppilastutkinto

sesta ylioppilastutkintoon, kokeista ja niiden uusimisesta, arvostelusta ja muusta tutkinnon toimeenpanosta.

Ylioppilastutkinnon järjestämisestä säädetään erikseen lailla. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä osallistumi-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200

SiVM 9/2005 vp — HE 31/2005 vp

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kaarina Dromberg /kok	Minna Lintonen /sd
vpj.	Säde Tahvanainen /sd	Mikaela Nylander /r
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Kirsi Ojansuu /vihr
	Hanna-Leena Hemming /kok	Marja Tiura /kok
	Sinikka Hurskainen /sd	Jutta Urpilainen /sd
	Tatja Karvonen /kesk	Raija Vahasalo /kok.
	Rauno Kettunen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.